

ROMAN
HELLHOLE
71 faits divers
Georges terryn

ROMAN

HELLHOLE

---

71 faits divers

Georges terryn

Depot: D/2020/Georges terryn, uitgever
Qropod! Boeken
MovietrixTV
Ramstraat 23 2018 Antwerpen
Auteur: © Georges terryn
ISBN: 9789402100136
Hellhole 71 faits divers
Deze versie 07 januari 2021 correcties

Niets in deze uitgave mag op welke wijze dan ook gekopieerd worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

“You go to Brussels — I was in Brussels a long time ago, 20 years ago, so beautiful, everything is so beautiful — it's like living in a hellhole right now.”

“Je gaat naar Brussel — Het is lang geleden dat ik in Brussel was, 20 jaar geleden, zo mooi, alles is zo mooi — nu is het alsof je in een hellegat woont.”

Donald Trump
45ste President van de VS

STRUCTURE DU FAIT DIVERS

...le fait divers, au contraire, est une information totale, ou plus exactement, immanente; il contient en soi tout son savoir: point besoin de connaître rien du monde pour consommer un fait divers; il ne renvoie formellement à rien d'autre qu'à lui-même; bien sûr, son contenu n'est pas étranger au monde : désastres, meurtres, enlèvements, agressions, accidents, vols, bizarreries, tout cela renvoie à l'homme, à son histoire, à son aliénation, à ses fantasmes, à ses rêves, à ses peurs : une idéologie et une psychanalyse du fait divers sont possibles; mais il s'agit là d'un monde dont la connaissance n'est jamais qu'intellectuelle, analytique, élaborée au second degré par celui qui parle du fait divers, non par celui qui le consomme; au niveau de la lecture, tout est donné dans un fait divers ; ses circonstances, ses causes, son passé, son issue; sans durée et sans contexte, il constitue un être immédiat, total, qui ne renvoie, du moins formellement, à rien d'implicite; c'est en cela qu'il s'apparente à la nouvelle et au conte, et non plus au roman. C'est son immanence qui définit le fait divers.

Roland Barthes, *Médiations* (1962) *Essais critiques*(1964)

STRUCTUUR VAN HET FAIT DIVERS

...het fait divers is een complete of juistere een immanente informatie; het draagt in zich al haar kennis: het is onnodig om iets van de wereld te weten om een fait divers te 'begrijpen'; het verwijst uitsluitend naar zichzelf. Uiteraard staat de inhoud niet buiten de wereld: rampspoed, moord, kidnapping, aanvallen, ongevallen, diefstal, bizarre gebeurtenissen, dat houdt allemaal verband met de mensheid, haar geschiedenis, haar vervreemding, fantasieën, dromen en angsten. Het is mogelijk om een ideologie en een psychoanalyse te maken van het fait divers. Maar we spreken dan van een wereld waarvan de kennis uitsluitend intellectueel, analytisch, uitgediept wordt door diegene die over het fait divers spreekt, niet door de consument. Op het niveau van de lezing is alles aanwezig in een fait divers; de omstandigheden, oorzaken, verleden en het resultaat. Zonder duur en zonder context is het een directe eenheid, volledig en zonder dat het naar iets anders verwijst -toch niet op formele wijze- daarin verschilt het van de novelle, het sprookje of de roman. Het fait divers wordt gedefinieerd door haar immanentie.

Roland Barthes, *Médiations* (1962) *Essais critiques*(1964

Christel en Anthony zijn gebaseerd op echte mensen. Hij moet nu 65 jaar oud zijn en zij wat jonger.

Alles wat ik vertel over Christel en Anthony komt uit getuigenissen van mensen die betrokken waren bij deze zaken. Ik interviewde hen lang geleden en vlooido officiële rapporten en krantenverslagen van de voorbije dertig jaar uit. Ik herschikte honderden faits divers en vulde ze aan met informatie uit andere faits divers. Eerst leken het allemaal losse gebeurtenissen die dagelijks in de krant staan. Hoe meer ik er samenbracht hoe duidelijker een beeld ontstond van een complexe wereld die niets met de nieuwsberichten te maken heeft. Met knippen en plakken maakte ik een andere wereld.

Wie de echte Anthony is en waar hij nu verblijft is mij onbekend. Van Patricia Kay-Reed is nooit meer iets vernomen. Wat er van Christel en haar kind werd, weet ik ook niet. Na 2007 lopen alle sporen dood.

In de grootste oplichtingszaak ooit in België werd nooit vervolging ingesteld en niemand kwam ooit voor een rechtbank.

De eerste moordaanslag van Al Qaida gebeurde in Luik in december 1993. Een stroman moest na aftrek van het voorarrest één maand zitten.

Alle aanslagen in ons land, Europa en de VS lopen over één netwerk dat ontstond uit de jihadi in de Balkanoorlog van 1992-2000. Dat netwerk is nog altijd actief.

Die uitspraak over een hellhole? Het is echt waar.

HELLHOLE

---

71 faits divers

Georges terryn

HOOFDSTUK 1

EEN HOOFDREDACTEUR

April 2001

Krant, Ringlaan, Hasselt

Van dat hele spionageverhaal wist ik nog niets toen Van Berloo binnenkwam met die grote doos. De zak met koffiekoeken die er bovenop lag, kreeg meer aandacht van mij. Elke dag bracht hij er mee naar de krant, voor tijdens de redactievergadering. Hij betaalde die uit eigen zak, zo is hij. Ik mag die man wel. Hij weet wat talent is, hij heeft mij dan ook aangeworven. Dat zegt genoeg. Hij gaat recht door zee, noemt de dingen bij hun echte naam en vult elke dag de krant met regionaal nieuws waar

tachtig procent van onze provincie naar uitkijkt. Hier zijn wij heer en meester. Wie iets te melden heeft moet langs ons passeren. Politiek, economie, wetenschap, sport en reclame, allemaal door datzelfde poortje. De redactieraad zat rond de tafel in de vergaderzaal. Van een fusie met Gazet van Antwerpen hadden wij toen nooit gehoord. Het klassieke horizonsyndroom; we weten alles over de ander, maar over onszelf? Hola! Daar begrijpen we geen gebenedijde knijt van. Internet, consolidatie in de media, dat was voor iedereen Chinees. Onze oplage was nooit meer zo hoog als toen. Feiten zijn heilig, de meningen vrij, wij journalisten dragen die leuze hoog in ons vaandel. Het probleem is dat de meeste van onze lezers niet eens het verschil kunnen tussen feiten en meningen of waarheid en leugen. Op de koop toe hebben ze meestal een mening die geen enkele steek houdt. We hielden regelmatig enquêtes om onze lezers beter te leren kennen. Het is niet omdat iets daadwerkelijk gebeurd is, dat het ook 'de waarheid' zou zijn, dat heb ik geleerd. Sinds de ontplooiing van de epistemologie spelen de feiten geen enkele rol meer: 'de waarheid is wat ik waarneem'. Tot we tegen de betonnen muur van de werkelijkheid botsen natuurlijk. Feiten hebben de neiging hardnekkig te zijn. In tegenstelling tot meningen, die kunnen altijd bijgesteld worden.

‘Eines Tages werden die Lügen unter ihrer eigenen Last zusammenbrechen, und die Wahrheit wird wieder triumphieren,’ zei eens iemand.

Dat de leugens onder hun eigen last in mekaar zouden stuiken en dat daarna de waarheid zal triomferen.

Persoonlijk vind ik het een overtrokken religieus geloof in ‘De Waarheid’.

(Pauze voor Taratara, trompetgeschal)

Goed, een citaat staat altijd netjes. Het lijkt of je belezen bent.

Wij deden halfweg de jaren negentig ons eigen ding. Het kantoorgebouw was een modernistische betonnen balk op de Hasseltse Ring. Heel herkenbaar seventies stak het mooi uit boven de beplanting van de goed onderhouden tuin. Je voelde dat er over nagedacht was. Iemand met kennis van zaken had het ontworpen. Verhoudingen, materialen; alles klopte. Deze architect wist wat auteurs en journalisten nodig hadden om creatief te kunnen werken. We hadden een gezellig en toch zakelijk vergaderzaaltje, ieder een eigen kantoortje, alles in strakke seventies-stijl, een beetje die Scandinavische sfeer, zwart-groene lestenen vloer bij de inkom. Alleman had recht op zonnelicht langs de vier windstreken en privacy: elk een kamertje, met zicht op de tuin én het atrium. De gang was een ontmoetingsplaats, een draadrek met tijdschriften met de krantenhangers, die

opentrappen-structuur, oranje percolator van Dieter Rams op een laag tafeltje, bruine handgemaakte mokken. Daarnaast zwarte lederen kussens in zeepgewassen houten zetels met gebogen lijnen. Lage muurkasten -met vooraan korte pootjes en kleine aluminium handvaten- leunden met hun luie rug tegen de witte betonnen muren. Het kon allemaal recht in dat vergane maandblad Avenue. Natuurlijk slingerden er kranten en magazines van gisteren en vandaag rond. Elke vijftien meter waggelde er een aluminium asbak op een poot. Ik heb die van mij er per direct uit gekegeld. Roken kon toen nog op de werkplek. Ik corrigeer, dat was een vereiste, samen met drank natuurlijk. Als je drinkt op kosten van de firma dan is werken veel interessanter, de dag gaat snel voorbij. Dat moet je écht eens proberen. Het meubilair bestond uitsluitend uit unieke stukken, van die meubelfabriek uit Zwartberg. Juist: Velda. Alles was maatwerk, echt vakmanschap, niks te *flatpacken* daar. Al die stoelen, kasten, bureaus hebben ze na de fusie helemaal uitgebroken. Werklui hebben het in stukken gezaagd en het werd te koop gesteld als brandhout. Nu lijkt het een wraakmaatregel tegen goede smaak. Een mens begrijpt dat toch niet? Je zou denken: ze gaan het bewaren, we gaan er een museum voor maken, dit is een beschermd monument. Hier kan alles uit die periode worden bijeengebracht. Nee, de beuk erin. Een paar wandkasten en wat kantoormateriaal heb ik uit de container gered. Die staan

hier boven. Ik heb er een blaam mee opgelopen, dat maakt niet meer uit. Diefstal noemden ze het in het PV. De prijs van brandhout ligt hoog, dat kan ik meegeven. Als ze een hond willen slaan, dan vinden ze een stok. We zijn tot een minnelijke schikking gekomen en mijn ontslag werd een combinatie van willen en moeten opstappen.

Wij gingen binnen -de bende van de vloer- Marc De Bonte, Jean Van Immerseel en ik, Carol Verbrugge. Van Berloo, was in de keuken bezig met zijn broodjes en koeken. Ik huppelde een paar bureaus achteruit om te kijken waar hij bleef.

Bij het aanrecht dronk hij een grote slok water van de tuit.

“We zijn er.”, zei ik zoals elke dag tegen hem. Hij keek me aan. Ik dacht, ‘Hij ziet geel.’

“Je bent zo bleek.”, zei ik.

“Kater, gisteren weer te laat gewerkt, vandaag te vroeg op. Zet jij deze doos even bij jou in je bureau? Ik wil het er straks even over hebben.”, zei hij en gaf een kus aan de lucht naast mijn wang. Ik nam de doos ordners onder de arm en we slenterden naar de vergaderzaal. Hij hoestte op de rug van zijn hand met die gele fumé vingers. Zijn wat vette grijze haar kleefde tegen zijn voorhoofd.

“Volgens mij heb je koorts, Van Berloo.”, zei ik. Ik legde mijn hand even op zijn schouder, mijn hand voelde door zijn versleten trui hoe hij klam gloeide.

Hij antwoordde niet op mijn vraag, knikte nee: geen koorts.

“Ik sta verder weg geparkeerd, ik heb wat gelopen, Carol.”

In de vergadering overliepen we wat we die dag zouden brengen. Er zijn de persberichten, allemaal nog met de fax of per post afgeleverd. Een *newsfeed* hadden wij niet. We kregen de lijst van de persconferenties en belangrijkste berichten via het persagentschap NOVAFAX -per fax-, soms via de telex. Vaak kwam het met de post. Wij wisten alles een week op voorhand, onder embargo. Je wist het allemaal, je moest erover zwijgen, vreemde wereld die pers. Zo kon je zien dat het allemaal PR was, dacht ik later. Een hoop krantenartikels werden elke dag door losse medewerkers gemaakt, de legendarische gebroken armen en benen, de verkeersongevallen. We hadden in de belangrijkste steden en gemeenten van onze provincie iemand zitten die de politiek volgde vanuit ons standpunt, de andere kant was des duivels. We waren een verzuilde conservatieve katholieke krant met een moderne lay-out. Of dat dachten ze bij de drukkerij toch. Boven de deur hing een houten kruis met een plastic Jezus, er werd veel vergeven en niks vergeten. Dagelijks beschreven en verdedigden wij de status-quo. De redactieraad bekeek

na de verdeling van de persberichten vooral de provinciale onderwerpen of beter gezegd de dingen die van hier en toch letterlijk verder reikten dan onze kerktoren. Dat zijn dus de grotere thema's: 'Mekaniek, Elentriek, Waterleiding, Stinkfabriek'. Zo noemden wij toen Ford, Electrabel, Albertkanaal, Tessengerlo Chemie en zo verder. Daarnaast bekeken we ook wat de politici van de tegenpartijen allemaal nalieten om te doen. Bij voorkeur schreven we over onze eigen burgemeesters in de plaats van over die 's ochtends vroeg aangeschoten kostuums uit Brussel; tenzij het overlapte zoals in Tongeren, Peer, Genk... Dat zat meestal tussen de persberichten. Het was kiezen wie we naar welke sandwichlunch met de verborgen boodschap zouden sturen. De Bonte deed meestal de dispatch. Hij belde een lijstje correspondenten op, stuurde ook onze vaste mensen uit. Af en toe zat er een uitschieter tussen; je werd uitgenodigd voor een saaie cijferopsomming, dan kondigde kladschilder minister Daems over de broodjeslunch laconiek aan dat hij de posterijen zou privatiseren. Dat soort grappen. Dan moest iemand van ons het opvolgen. Er leek iets te broeien met vergiftigde kippen die in een doofpot moesten. Niemand keek ervan op.

"Iets onder boeren en veevoeder-miljonairs, meer iets voor de Vlaanders.", zei Van Immerseel. Iemand stelde voor om wat te brengen over een vegetarisch maal bij TotalFina. Ik lachte, maar het werd echt gedrukt in de

weekendbijlage, met een foto van het bord groenten erbij, onbegrijpelijk. Daarmee leek de dioxine-kous af. Ik kreeg meestal die faits divers. Ik zuchtte eens, deed dan alsof ik het erg vond. Ik had al lang geleerd om 'moeilijk' te doen over werk en dan zo weinig mogelijk te bewegen. Ik was snel van begrip. Van Berloo gooide de fax die hij al de hele tijd vasthield met het persbericht van 'Veilinghuis Blaser' op de cirkante tafel. (Die tafel had ik ook graag van de container gered.)

"Judith heeft weer een veiling.", zei hij en keek naar mij. Ik nam het blad van de vergadertafel. De anderen keken naar mij. Ze wachtten op mijn deskundig advies.

"Deze gaan we eens overslaan," zei ik, "allemaal spullen met een stekker aan en een derderangs meubelzaak." Ik legde het blad weer neer. Uit de reactie kon ik opmaken dat ik het foute advies gaf.

"Altijd meegenomen: schatten op zolder," corrigeerde Van Berloo, "spek naar jouw bek. Wij brengen dat! En we zetten het vooraan! Of heb jij niks dat defect is, een stofzuiger of een strijkijzer? Iedereen heeft een apparaat in huis dat defect is. Iedereen wil het voor een prijke vervangen."

Ze lachten allemaal.

"Volgens mij zit hier wat in," zei hij wat stiller naar mij toe, "er zijn alweer Amerikanen mee gemoeid." Ik bekeek het blad nog eens, zag er niks speciaals in. Dat soort stukjes was voor mij. Bladvulling, de dingen waar een echte journalist op neerkijkt. Iets met een traan, een

spectaculaire faling, een scheiding; de gewone dingen die verkeerd lopen. Zelf vond ik dat juist de artikels waar de mensen de krant voor kochten. Geen intellectuele prietpraat, dat leest niemand. Bon, misschien een beetje cynisch. Ik zag mezelf eerder in de rol van de internationaal gerenommeerde onderzoeksjournalist. HUMO of KNACK daar moest ik zijn, of de Volkskrant, Libération of The Guardian, Washington Post. Maar nu even niet.

Ik kon altijd goed overweg met de veilingmeesters. Die zagen in mij een goedkope publiciteitsmachine voor hun aankomende verkopen per opbod. Ik zag in hen de leveranciers van goedkoop antiek voor mijn prille collectie. Zij hebben volk nodig in hun zalen, anders gaat het spul te goedkoop buiten en ik zit met een huis dat smaakvol ingericht moet worden. Daarbij, zij leven van de commissies. In een interviewvorm bazelden ze wat over één of ander antiek waardevol stuk dat volgens hen voor twee keer niks van de hand zou gaan, het lokaas van de dag. Iedereen kent ondertussen die oude truc om volk te lokken, toch? Simpele hals blijft geloven dat hij die Frans Hals gratis en voor niks gaat vinden. In ruil voor mijn objectief relaas, kreeg ik een lot toegewezen dat ze vergeten waren te registreren of wat zagezegd kapot gegaan was tijdens het transport. Tenzij ze een hoger belang dienden, dan kreeg ik een weeskind dat niemand wou. Soms viel het mee, soms sloeg dat tegen;

een gekregen paard en een half woord. In de catalogus stond er dan 'geannuleerd'. Als je genoeg rommel door je handen laat glijden, voel je het verschil tussen Ming en Ding met de toppen van je duimen met je ogen dicht. Op den duur ken je de trappen van vergelijking: rommel, brocante, antiek. Op de scheidingslijnen viel wat te verdienen. Zo kwam die cursus kunstgeschiedenis van de hogeschool toch van pas. In ruil voor een half blad in de krant, schoven ze mij dat kleine vaasje, een schilderijtje, een Japans kastje of een art-deco armband toe. Niks gratis, wel voor een prijsje was het van mij, soms -eerlijk waar- nog tijdens de veiling. Alle papieren waren altijd in orde. Dat zozegde commissiebod? In Tongeren was ik dat echt heel vaak. Alles verliep altijd legaal. Klein grut natuurlijk. Ondertussen werd er op grote schaal gesjoemeld met de aankopen van Agusta helikopters, KB-Lux draaide als gek, die Kirschen-affaire bleef aanslepen en die kinderen werden godverdomme gekidnapt. In Luik werd een politicus geliquideerd, aan de Middellandse Zee vochten we mee in een goedgekeurde burgeroorlog. Dat fotomodel uit Roeselare pronkte op de foto met Donald Trump samen met die andere slijmerd. Soms denk ik dat ze ons in de jaren negentig met opzet bezighielden met dat mierenneuken, om de aandacht af te leiden met wat vertier: sex-'n-drugs-'n-rock-'n-roll, die stijl. Zij gaan toch over miljoenen lijken, dat weet ik ondertussen zeker.

We hadden die morgen kort gediscussieerd of ik het nu wel of niet zou doen. Mij kon het niets meer schelen, elektronica is oninteressant. Ik krijg het heen en weer van druktoetsen met lichtjes. Hier viel voor mij geen vis te vangen, het ging blijkbaar om computers. Halfweg de jaren negentig zwengelden ze dat beursgedoe over computers, Apple-fanboys en Lernout & Hauspie aan. Van Berloo hakte een knoop door.

“2400 karakters plus een grote foto van die computers. Carol, graaf eens wat dieper.”

Dat had hij nog nooit gezegd, gewoonlijk kon het niet oppervlakkig genoeg zijn.

HOOFDSTUK 2

EEN HUWELIJSBED

Juli 1995

Nimb Hotel, Kopenhagen, Denemarken

In de nachtmerrie donderde de Black Hawk-helikopter laag over het landschap, kwam over de heuvel en tikte tegen de verloren gelopen ezel, die balkend omviel in het zand. De heli kwam over de oostelijke zijde van Highway 8. Anthony wist dat ze één kans hadden om hem op te pikken. De Irakese soldaten beschoten de heli en liepen de zandheuvel op. Wanneer de *Hawk* zou landen, wist iedereen waar het te doen was. Het donderend monster bleef een meter boven hem hangen.

Twee GI's van het rescue-team grepen Anthony bij zijn schouders.

Hij schrok wakker en zat rechtop. Hij veegde het zweet van zijn schaduwgelaat.

“Wat is er gebeurd? Ik droomde, ik zag een gevleugelde leeuw met een arendskop, die vloog brullend op me toe. Vuur schoot uit zijn muil, naast me stond een naakte jonge man, hij blonk brons. Hij greep dat beest bij de vleugels, wrong het de nek om, smakte het tegen de berg.”

Hij wachtte, Christel lag onbeweeglijk naast hem in bed. Ze keek naar de hemel boven hen in de bruidssuite van het Nimb Hotel.

“Ik vraag me af waarom ik zulke onbegrijpelijke dingen droom.”

Ze draaide zich naar hem.

“Anthony, het is niks. Dat vuurspuwend beest is dood. Tijd voor ontbijt.” Ze maakte zijn sprookje af met een kort happy end. Hij draaide zich van haar weg, glimlachte onzichtbaar in het halfduister. Christel legde haar hand op zijn donkere rug, ze voelde de brandwonden. Met haar vingertippen volgde ze de dikke golven, het kronkelen en draaien van de littekens, als gesmolten zwarte was. Zijn huid voelde als droogte, als een afwezigheid, droog reliëf. Haar verliefde vingers die glijden, wreven als achter een linnen doek, als afstand. Zij was het wel gewoon om hem te sussen in zijn slaap. In grote lijnen had hij verteld hoe hij aan die

brandwonden was geraakt. Het had hem een verkorte pees aan zijn hiel, een verbrande rug en een bevordering opgeleverd. In haar portemonnee zat een foto waarop hij trots een medaille rond zijn hals draagt: de *Airforce Cross*, toegekend voor zijn heldhaftige acties tijdens Operation Desert Storm.

Wat hij haar niet verteld had, was dat hij nu bij één van die 'consultancy-agentschappen' aan de slag was.

Ondertussen weet stilaan iedereen -sinds die Snowden-leaks- dat het Pentagon de onaangename en illegale dingen uitbesteedt. Folteren, smokkelen, wapentrafiëk, hele opstanden, legereenheden en oorlogen worden ingehuurd via zogenaamde consultants of overgelaten aan gruwelregimes.

"I love you.", zei ze. Ze keek naar de gloednieuwe trouwring aan haar hand. Hun vingers vlochten zich in elkaar.

"I love you too.", antwoordde de echo en ze kusten.

HOOFDSTUK 3

EEN ECHTE HEKS

7 juni 2019

Weg naar Heks, 3870 Heks

“Jij bent een echte heks, Carol.” Dat gilde Annemoon. Ze sloeg haar beide geknakte polsen om mijn hals. Ze knaagde aan mijn vierde nekwervel en ik kreeg er kippenvel van. Ik las mijn berichtje op haar groene brace nog eens, 'I hartje U'. Tja, origineel was het niet, wel gemeend. Een bleke hand met een kleine tatoeage van een klosje stak uit het steunverband. In de andere hield ze paperassen vast.

“Dat maakt van jou het lief van deze heks.”, zei ik tegen Annemoon, “Hoe heb je het ontdekt?”

“Ten eerste, ken ik niet zoveel journalistes die een wichelroede nodig hebben om in hun dossiers te peuteren,” lachte ze, “ten tweede staat het op je geboorteakte, Carol. Je bent hier geboren, in Heks.” Ze hield de paperassen zo dicht voor mijn ogen dat ik er niks van kon lezen.

“Nu maak je mij een beetje jaloers,” plaagde ik haar, “ik ben helemaal geen journaliste meer. Over wie heb je het?”

“Het zat eindelijk in de post.”, zei ze.

“Ik heb er niks mee te maken, jij zoekt het uit, daarmee basta. Ik heb geen zin in bruine omslagen.”

“Hou nou toch eens op met dat gedoe.”, smeekte ze.

Ik legde de map met de verfrommelde papieren neer. Misschien heeft ze gelijk, moet ik er mee kappen. Het dient nu toch allemaal nergens toe.

HOOFDSTUK 4

TWEE VLUCHTELINGEN

31 december 1993

E40 parking, Eupen

“Er stonden twee trucks bij de verlichtingspaal, dat was alles.”, zeiden ze.

“De parking was verlaten op Nieuwjaarsavond. Ze waren al een tijdje onderweg vanuit Roemenië naar Londen. Ze liften tot daar met een vrachtwagen. Toen die stopte, waren ze uit de laadbak gesprongen, ze zochten direct de duisternis op in de struiken aan de rand daar.”, vatte de tolk het samen.

De kleinste trok zijn versleten anorak dicht met zijn handen in de zakken. Verder weg tussen de besneeuwde takkenbossen zagen ze licht. Daar moest een plek te vinden zijn om te overnachten, had hij gewezen. Ze lieten zich in het donker van de helling schuiven dieper het bos in. De kleinste hoorde eerst het natte kraken dan voelde hij hoe met beide voeten niet meer op vaste grond stond. Zijn voeten zakten weg in iets dat brak en wegrolde. Hij moest braken van de stank die vrij kwam. De andere gleed wat verder naar beneden. Toen hij zijn zaklampje aan klikte, zagen ze het onherkenbare lijk. Er lag geen sneeuw op, rondom was er een kring van natte, onbedekte bladeren. De kleinste stond met beide voeten in de warme borstkast. Het lijk hing dwars op de helling, het was blijven steken achter een braamstruik. Het aangezicht was een zwarte holte, met grauwe smurrie. Boven hun hoofden raasden auto's naar Aken of verder. Het gele natriumlicht van de straatlantaarns scheen dwars door de holle schedel. De grootste van de twee mannen hing scheef tegen de heuvelrug geleund. Hij keek door het gat in het lege hoofd. Ze keken naar mekaar en de kleine braakte opnieuw. Beneden aan de helling kwamen ze op een weg die hen naar het stadje bracht. Eerst hadden ze ruzie gemaakt, toen nam de kleine de leiding en was alleen verder gegaan, de grote was traag gevolgd. De hele weg naar het politiekantoor probeerde die kleine de vette pap van zijn schoenen te vegen. Eerst met sneeuw, dan aan de straatrand. Bij de

balie versperde een stevige kerstboom -uit het bos voor Eupen- de toegang. Ze stonden al een tijdje te kijken naar de agenten die achter de glazen wand het nieuwe jaar in dansten. Ze hoorden hen zingen en klinken. Ze keken naar mekaar. Ze wilden net gaan zitten toen de BOB van dienst hen opmerkte. Hij schoof het raampje van het loket open, hij rook het onheil; dat was de stank van een rottend lijk. Dit was niet de eerste keer. Hij wenkte hen. Verward kwamen de twee tot aan het loket. De grootste trok zijn gebreide muts van zijn hoofd en sloeg met grote halen de sneeuw eraf. De man aan de balie knikte vragend.

“Was kann ich für Sie tun?” Zij spraken een onherkenbare taal. Ze wezen naar de deur. Van hun aarzeling bleef niks over, hectisch wilden ze dat de agent met hen meeding.

Een deel van de feestvierende agenten was afgezakt tot bij de besneeuwde helling. De agent aan de balie had de kleinste gedwongen zijn schoenen uit te doen, hij had die in een plastic zak gestoken als bewijsmateriaal. De korte man droeg nu rubberen laarzen met het logo van de politie. Ze moesten in de auto blijven zitten. Het licht van de zaklamp zocht tussen de struiken. De bundel bleef steken op een zwarte lederen jack. Hij herkende de opstaande kraag van de kogelvrij vest. Aarzelend schoof de lichtbundel naar het hoofd toe. Langs de kant van de autostrade bij de parking in Eupen lag het lijk van een

HellHole

man met een kogelvrije vest met een holte waar zijn gelaat hoorde. De agent klauterde een paar stappen tussen de struiken naar boven. Daar was die overweldigende stank weer. Hij kwam naar beneden, zette het dronken gezelschap tot actie aan.

Hij greep door het open raam van de kleine Opel de intercom. Het parket kwam ter plaatse. Een paar uur later takelden ze het lijk naar boven. Een grote groep agenten stond rond de brandweerwagen, er werd hard gelachen op de plaats van de misdaad die nieuwjaarsochtend.

Op de afdeling anatomie-pathologie van de universiteit van Luik ging de professor 's ochtends vroeg aan de slag. De politie ondervroeg de vluchtelingen. Zij kregen eerst een douche dan een warm ontbijt. In Eupen kennen ze het gemütliges leven nog.

HOOFDSTUK 5

OVER DIE MAPPEN

April 2001

Kantoor Carol, Hasselt

Van Berloo nam een kopie van het labo-verslag uit één van de ordners, hij gaf het aan Carol. Ze zat aan haar bureau en hij zat in de brede sofa met zijn voeten over de leuning.

“Ik zit hier al jaren op te kijken,” zei hij, “ik was erbij in Sarajevo. Wanneer ik de officiële versie lees, begrijp ik niks meer. Volgens mij zaten de dingen helemaal anders in mekaar. De oorlogsreporters verbleven allemaal samen in het Holiday Inn hotel, in een makkelijk

bereikbare stad. Ze hebben een fout beeld van de oorlog. Ze zien het vanuit die stad. Hoe het er buiten de steden aan toeging weten ze niet. Ik kende in Joegoslavië de weg. Ik was in '84 naar de Olympische Spelen geweest, dat was in Sarajevo. Ik had er een lief." Hij viel stil, stond op. Hij keek uit het raam naar de auto's die langs de Ringlaan voorbijreden.

"Goed, ik heb die dooie van dat verslag uit Luik ginds bezig gezien," hij wees naar het blad.

"Ik sprak hier ook een paar keer met hem. Ik dacht aan een interview, misschien een boek."

Hij sloeg met de rug van zijn hand tegen het autopsierapport. Het Franse handschrift was moeilijk te ontcijferen. Uit de analyse bleek dat hij tussen de twee en de drie weken in de struiken op de wegberm had gelegen. Door de kou van de laatste weken was de ontbinding beperkt. In het verslag stonden op de tekening van het hoofd zes lijnen en een paar kruisjes.

"Zes kogels waren van op korte afstand in zijn gelaat afgevuurd. De eerste was dodelijk, de vijf andere waren vermoedelijk wraak of een waarschuwing voor iemand anders. Er zaten een paar foto's bij van dat lege hoofd. Op zich was het onherkenbaar wie het was. Hij had een grote vooruitstekende kin, 'een knut', zou mijn oma zeggen."

Hij hield zijn hand onder zijn kin om aan te tonen wat hij bedoelde. Die kin was nog herkenbaar op de foto.

De omslag bevatte een paar dingen van het parket: een opsporingsbericht van vermiste personen uit de grensstreek. Daarbij de aangifte van een verdwijning begin december 1993 met een accurate persoonsbeschrijving. De beugels rondom zijn linkerknie, de kogelwonde aan zijn arm gaven de absolute zekerheid. Het ging om een zekere Yusuf 'Juka' Prazina. Van Berloo had er wat achtergrond en een paar foto's bijgestoken: Juka was een Bosnische 'oorlogsheld' die met zijn uitgebreid gevolg -Juka's Wolven- was neergestreden in het Luikse. Tijdens de Balkanoorlog was hij van gangster en afperser uitgegroeid tot initiatiefnemer en leider van een paar duizend man sterke militie die de Servische troepen uit Sarajevo verjoeg. Van Berloo had erbij gezet dat sommigen spraken over meer dan 3000 gewapende handlangers. "Voor die oorlog stond hij aan het hoofd van wat een Nederlands krantenartikel omschreef als een incassobureau. Afpersers dus.", lachte Van Berloo. "Journalisten.", zei Carol, ze rekende zich daar niet bij. Juka's hoofdkwartier leek op de combinatie van een commandocentrale met een rovershol. Op een foto stond hij te pronken omringd door gesofistikeerd elektronische apparatuur tussen kartons met dure drank en eten dat nergens in Sarajevo te vinden was. 'Elektronisch apparatuur' was rood onderstreept en er stonden een paar woorden en nummers bij. Carol begreep de hanenpoten niet.

“Incassobureaus, ze zijn nog niks veranderd.”, zei ze.

Van Berloo bleef uit het raam kijken.

“Juka liet zijn talenten helemaal tot hun recht komen tijdens de gevechten. Zijn militie was betrokken bij mishandelingen, massamoord, corruptie, prostitutie, verkrachtingen, roof, smokkel en diefstal en het beschieten van de Servische bevolking van Sarajevo. Ik geloof niet dat ik wat vergeet uit het strafwetboek. Al die dingen vielen onder de noemer: de verdediging van de stad en het bevoorraden van de strijdende troepen.

Onder de noodtoestand vallen alle andere belemmeringen om zich te verrijken immers weg. Als warlord van het zootje ongeregeld liet hij zich niet onbetuigd. Hij was binnengevallen in de kantoren van de oorlogspresident. Die had hem met de schik op zijn lijf tot generaal bevorderd. Dat was nu zijn grafschrift geworden. Tijdens één van de straatgevechten had hij eigenhandig een Servische scherpschutter van het dak van een hoogbouw gebonjourd. Zo een kerel was die Juka.”, zei Van Berloo. Hij draaide zich naar Carol.

“Een paar miljoen Duitse mark per maand verwisselde er van hand bij de smokkel van mensen, eten, drinken en brandstof langs de tunnels onder de startbaan van de luchthaven. Die startbaan vormde een smokkelzone voor alles en iedereen die de stad in en uit wou en werd door de VN bewaakt.

Carol keek op van het autopsieverslag.

“Die Juka strooide met snoepgoed voor de kinderen en in zijn entourage werd hij daarom beschouwd als een soort Robin Hood van Sarajevo.”

“In de vertaling van dat verhaal naar het Bosnisch moet wat verloren gegaan zijn.”, merkte Carol op zonder op te kijken.

“De Bosnische regering zette een prijs op zijn hoofd en toen hij in conflict kwam met ander tuig dat nauwer aanleunde bij de Islamistische militaire bevelhebbers van Bosnië, trok hij zijn conclusies en ging hij voor de tegenpartij vechten in Kroatië. Daar werd hij in Mostar door Martin Bell van de BBC geïnterviewd tijdens de straatgevechten. De grond werd ook daar te warm onder zijn voeten en via een omweg kwam hij naar Luik. De man voelde zich in Wallonië toch niet helemaal op zijn gemak. Hij liep rond in een kogelvrijvest en met een paar gewapende bodyguards voor zijn boeg en in zijn zog. Terecht, want een half jaar later was hij dus dood.”

HOOFDSTUK 6

EEN ANNEMOON

April 2001

Veilinghuis, Tongeren

De remmen knarsten koud. We parkeerden de redactiewagen, met dat schreeuwerig logo, op het grint naast het lelijke veilingpand. Ik had een stagiaire meegekregen; dat was Annemoon. Ze was net afgestudeerd in fotografie. Dat kon je zien aan de zakken met oude lenzen, de koffers met camera's van obscure Duitse en Japanse merken waarmee ze rondzeulde. Niks nieuwerwets in haar buurt. Ze werkte in zwart-wit, wat altijd iets gedistingeerd suggereert. Ik vond haar een